بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی

و

صورتهای مالی تلفیقی گروه و شرکت اصلی

۲۹ اسفند ۱۳۹۶

موسسه حسابرسی
تدوین و همکاران
(حسابداران رسمی)
(معتمد سازمان بورس و اوراق بهادار)

خیابان بخارست، نبش کوچه یازدهم، پلاک ۳۸، طبقه هشتم، واحد ۳۳
کد پستی : ۱۱-۱۵۱۳۷۵۵۵ صندوق پستی : ۱۵۱۷۵/۵۴۸
تلفن : ۳-۸۸۱۰۲۶۳۱ فاکس : ۸۸۷۲۸۵۲۵

گزارش حسابرس مستقل و بازرس قانونی
به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام
بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام)

گزارش نسبت به صورتهای مالی

مقدمه

۱- صورتهای مالی تلفیقی گروه و بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) ـ شرکت اصلی، شامل ترازنامه‌ها به تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ و صورتهای عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری، سود و زیان، تغییرات در حقوق صاحبان سهام و جریان وجوه نقد برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور و یادداشتهای توضیحی ۱ تا ۵۴ توسط این موسسه، حسابرسی شده است.

مسوولیت هیأت‌مدیره در قبال صورتهای مالی

۲- مسوولیت تهیه صورتهای مالی یاد شده طبق استانداردهای حسابداری، با هیأت‌مدیره بانک است. این مسوولیت شامل طراحی، اعمال و حفظ کنترلهای داخلی مربوط به تهیه صورتهای مالی است به‌گونه‌ای که این صورتها، عاری از تحریف بااهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه باشد.

مسوولیت حسابرس و بازرس قانونی

۳- مسوولیت این موسسه، اظهارنظر نسبت به صورتهای مالی یاد شده براساس حسابرسی انجام شده طبق استانداردهای حسابرسی است. استانداردهای مزبور ایجاب می‌کند این موسسه الزامات آیین رفتار حرفه‌ای را رعایت و حسابرسی را به گونه‌ای برنامه‌ریزی و اجرا کند که از نبود تحریف بااهمیت در صورتهای مالی، اطمینان معقول کسب شود.

حسابرسی شامل اجرای روشهایی برای کسب شواهد حسابرسی درباره مبالغ و دیگر اطلاعات افشا شده در صورتهای مالی است. انتخاب روشهای حسابرسی، به قضاوت حسابرس، از جمله ارزیابی خطرهای تحریف بااهمیت ناشی از تقلب یا اشتباه در صورتهای مالی، بستگی دارد. برای ارزیابی این خطرها، کنترلهای داخلی مربوط به تهیه و ارایه صورتهای مالی به منظور طراحی روشهای حسابرسی مناسب شرایط موجود، و نه به قصد اظهارنظر نسبت به اثربخشی کنترلهای داخلی واحد تجاری، بررسی می‌شود. حسابرسی همچنین شامل ارزیابی مناسب بودن رویه‌های حسابداری استفاده شده و معقول بودن برآوردهای حسابداری انجام شده توسط هیأت‌مدیره و نیز ارزیابی کلیت ارایه صورتهای مالی است.

این موسسه اعتقاد دارد که شواهد حسابرسی کسب شده، برای اظهارنظر مشروط نسبت به صورتهای مالی، کافی و مناسب است.

همچنین این موسسه به عنوان بازرس قانونی مسوولیت دارد موارد عدم رعایت الزامات قانونی مقرر در اصلاحیه قانون تجارت و مفاد اساسنامه بانک و سایر موارد لازم را به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام گزارش کند.

مبانی اظهارنظر مشروط

۴- ارایه "صورت عملکرد سپرده‌های سرمایه‌گذاری" و "صورت تغییرات در حقوق صاحبان سهام" به عنوان یکی از صورتهای مالی اساسی، که براساس دستورالعمل بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران انجام شده و نیز ارایه صورت جریان وجوه نقد در سه طبقه فعالیت، در استانداردهای حسابداری لازم‌الاجرا پیش‌بینی نشده است. همچنین نحوه عمل بانک در مورد تسعیر حساب‌های پولی ارزی براساس پاسخ استعلام دریافتی مورخ ۱۹ خرداد ۱۳۹۷ از اداره مطالعات و مقررات بانکی بانک مرکزی درخصوص نحوه تسعیر دارایی‌ها و بدهی‌های ارزی بوده که با رهنمود ارایه شده مورخ ۱۰ اردیبهشت ۱۳۹۷ کمیته فنی سازمان حسابرسی در خصوص تعدیلی تلقی نمودن نرخ ارز بعد از تاریخ ترازنامه یکسان نیست. نحوه عمل مزبور آثار بااهمیتی بر صورت سود و زیان بانک نداشته، لیکن در صورت اعمال تعدیلات لازم جمع دارایی‌ها و بدهی‌های بانک حدوداً به مبلغ ۳،۴۰۰ میلیارد ریال افزایش خواهد یافت.

اظهارنظر مشروط

۵- به نظر این موسسه، به استثنای آثار موارد مندرج در بند ۴، صورتهای مالی یادشده در بالا، وضعیت مالی گروه و بانک خاورمیانه (شرکت سهامی عام) در تاریخ ۲۹ اسفند ۱۳۹۶ و عملکرد مالی و جریانهای نقدی گروه و بانک را برای سال مالی منتهی به تاریخ مزبور، از تمام جنبه‌های بااهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، به نحو مطلوب نشان می‌دهد.

تأکید بر مطلب خاص

۶- موارد زیر بدون مشروط نمودن اظهارنظر این موسسه، به اطلاع می‌رسد:

۶-۱. اطلاعات مربوط به اهم ریسک‌های موجود در صنعت بانکداری و تشریح وضعیت بانک از نظر ساختار و شیوه‌های مدیریت ریسک و تحلیل آن، مندرج در یادداشت توضیحی ۴۹ صورتهای مالی، در نبود استانداردهای مشخص، تنها بر پایه تفسیر بانک از نحوه محاسبه آن ریسک‌ها ارایه شده است.

۶-۲. وضعیت مالیات عملکرد و دلایل کفایت ذخایر منظور شده برای سال‌های ۱۳۹۴ و ۱۳۹۵ و همچنین سال مالی مورد گزارش در یادداشت توضیحی۲۲ صورت‌های مالی به‌طور کامل افشا گردیده است. اظهارنظر در خصوص کفایت ذخیره منظور شده در حساب‌ها منوط به اعلام نظر نهایی مقامات مالیاتی است.

۶-۳. همانگونه که در یادداشت توضیحی ۱-۲-۳۰ صورتهای مالی افشا گردیده، علیرغم واگذاری سهام شرکت تأمین سرمایه کاردان و شناسایی سود حاصل به مبلغ ۳۰۷ میلیارد ریال در حساب‌های بانک در سال مالی گذشته، فرآیند اجرایی و تشریفات قانونی مندرج در بند ۱۲ اساسنامه شرکت مزبور، مبنی بر تأیید خریداران از سوی سازمان بورس و اوراق بهادار، مربوط به ۵۰ درصد سهام فروش رفته، تاکنون به نتیجه نرسیده است.

سایر بندهای توضیحی

گزارش در مورد سایر اطلاعات

۷- مسوولیت "سایر اطلاعات" با هیأت‌مدیره بانک است. "سایر اطلاعات" شامل اطلاعات موجود در گزارش تفسیری مدیریت است.

اظهارنظر این موسسه نسبت به صورتهای مالی، دربرگیرنده اظهارنظر نسبت به "سایر اطلاعات" نیست و نسبت به آن هیچ نوع اطمینانی اظهار نمی‌شود.

در ارتباط با حسابرسی صورتهای مالی، مسوولیت این موسسه مطالعه "سایر اطلاعات" به منظور شناسایی مغایرتهای بااهمیت آن با صورتهای مالی یا با اطلاعات کسب شده در فرآیند حسابرسی و یا تحریف‌های بااهمیت است. درصورتیکه این موسسه به این نتیجه برسد که تحریف بااهمیتی در "سایر اطلاعات" وجود دارد، باید این موضوع را گزارش کند. در این‌خصوص، نکته قابل‌گزارشی وجود ندارد.

گزارش در مورد سایر الزامات قانونی و مقرراتی بانک خاورمیانه

گزارش در مورد سایر وظایف بازرس قانونی

۸- موارد زیر در خصوص الزامات مقرر در اصلاحیه قانون تجارت و مفاد اساسنامه بانک به اطلاع می‌رسد:

۸-۱. با توجه به سپری شدن دوره دو ساله مسوولیت اعضای هیات‌مدیره و مدیرعامل موضوع مفاد مواد ۱۰۹ و ۱۲۴ اصلاحیه قانون تجارت و ماده ۶۵ اساسنامه بانک، بر اساس مفاد مواد ۶۱ و ۶۲ اساسنامه بانک، مراتب دعوت از سهامداران داوطلب عضویت در هیات‌مدیره بانک از طریق آگهی در روزنامه کثیرالانتشار و پایگاه اطلاع‌رسانی بانک و اعلام اسامی اعضای پیشنهادی به بانک مرکزی صورت‌پذیرفته، لیکن در رعایت مفاد ماده ۵۹ اساسنامه بانک، نتیجه تایید صلاحیت حرفه‌ای اشخاص پیشنهادی جهت برگزاری مجمع عمومی انتخاب اعضای هیات‌مدیره تاکنون اعلام نشده است.

۸-۲. مفاد تبصره ۲ ماده ۲۴۱ لایحه اصلاحی قسمتی از قانون تجارت مصوب ۲۰ اردیبهشت ۱۳۹۵ درخصوص ممنوعیت عضویت همزمان برخی از اعضای هیات‌مدیره در هیات‌مدیره شرکت و شرکت‌های دیگری که بخشی از سهام آنها متعلق به دولت، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی است، رعایت نشده است. شایان ذکر است اعضای هیأت‌مدیره بانک، عضو هیأت‌مدیره یا مدیرعامل شرکت‌هایی که به‌صورت مستقیم سهام آنها متعلق به دولت، نهادها و موسسات عمومی غیردولتی باشد، نیستند. همچنین بانک، به‌صورت مستقیم فاقد سهامدار دولتی و نهادها و موسسات عمومی غیردولتی است.

۹- معاملات مندرج در یادداشت توضیحی ۳-۵۱ صورتهای مالی، به عنوان کلیه معاملات مشمول ماده ۱۲۹ اصلاحیه قانون تجارت که طی سال مالی مورد گزارش انجام شده و توسط هیأت مدیره بانک به اطلاع این موسسه رسیده، مورد بررسی قرار گرفته است. در مورد معاملات مذکور، مفاد ماده فوق مبنی بر کسب مجوز از هیأت‌مدیره و عدم شرکت مدیر ذینفع در رأی‌گیری رعایت شده است. نظر این موسسه به شواهدی حاکی از اینکه معاملات مزبور با شرایط مناسب تجاری و در روال عادی عملیات بانک انجام نگرفته باشد، جلب نگردیده است.

۱۰- گزارش هیأت‌مدیره درخصوص فعالیت و وضع عمومی بانک، موضوع ماده ۲۳۲ اصلاحیه قانون تجارت، که به منظور تقدیم به مجمع عمومی عادی صاحبان سهام تنظیم گردیده، مورد بررسی این موسسه قرار گرفته است. با توجه به رسیدگیهای انجام شده و با در نظر داشتن موارد فوق، نظر این موسسه به مورد بااهمیتی که حاکی از مغایرت اطلاعات مندرج در گزارش مذکور با اسناد و مدارک ارایه شده از جانب هیأت‌مدیره باشد، جلب نگردیده است.

گزارش در مورد سایر مسوولیتهای قانونی و مقرراتی حسابرس

۱۱- موارد عدم رعایت الزامات مقرر در قانون پولی و بانکی و نیز بخشنامه‌ها و مصوبات لازم‌الاجرا در نظام بانکی و قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی به شرح زیر به اطلاع می‌رسد:

۱۱-۱. مفاد مواد ۶، ۱۲ و ۱۴ بخشنامه شماره ۹۲/۲۴۲۵۵۳ مورخ ۱۶ آبان ۱۳۹۲ در خصوص سقف مجاز اعطای تسهیلات و تعهدات کلان به هر ذینفع واحد، حداکثر به میزان ۲۰ درصد سرمایه پایه مربوط به ۱۰ گروه از مشتریان، ایجاد بانک اطلاعاتی نظام‌مند مربوط به اطلاعات ذینفع واحد و تاخیر در ارسال گزارش تسهیلات و تعهدات کلان به بانک مرکزی. شایان ذکر است با توجه به نامه شماره ۹۵/۳۹۴۷۸۵ مورخ ۸ اسفند ۱۳۹۵ بانک مرکزی، محاسبات حد مجاز اشاره شده بر اساس آخرین سرمایه پایه تایید شده توسط بانک مرکزی که مربوط به پایان اسفند ۱۳۹۴ می‌باشد، انجام پذیرفته و در صورت تایید سرمایه پایه پایان اسفند ۱۳۹۶ سقف مجاز اعطای تسهیلات و تعهدات کلان به هر ذینفع واحد رعایت گردیده است.

۱۱-۲. مفاد ماده ۱۰ بخشنامه شماره ۹۴/۲۴۱۷۴۲ مورخ ۲۵ آبان ۱۳۹۴ در خصوص تکمیل بانک اطلاعاتی نظام‌مند مربوط به اطلاعات اشخاص مرتبط.

۱۱-۳. مفاد مواد ۷ و ۱۴ دستورالعمل سرمایه‌گذاری موسسات اعتباری در خصوص مشارکت حقوقی در بیش از پنجاه درصد سهام شرکت‌های کارگزاری بانک خاورمیانه، داده‌پردازان سیمای آفتاب و خدمات ارزی و صرافی خاورمیانه و تجاوز از سقف مجاز مجموع سرمایه‌گذاری‌های موسسه اعتباری حداکثر تا ۲۰ درصد سرمایه پایه. شایان ذکر است با توجه به نامه شماره ۹۵/۳۹۴۷۸۵ مورخ ۸ اسفند ۱۳۹۵ بانک مرکزی، محاسبات حد مجاز اشاره شده بر اساس آخرین سرمایه پایه تایید شده توسط بانک مرکزی که مربوط به پایان اسفند ۱۳۹۴ می‌باشد، انجام پذیرفته و در صورت تایید سرمایه پایه پایان اسفند ۱۳۹۶ سقف مجاز سرمایه‌گذاری‌های موسسه اعتباری حداکثر تا ۲۰ درصد سرمایه پایه رعایت گردیده است.

۱۱-۴. مفاد مواد ۱۱، ۱۲ و ۲۲ بخشنامه اصلاحی شماره ۹۷/۳۱۴۳۴ مورخ ۵ اردیبهشت ۱۳۹۷ موضع دستورالعمل محاسبه سرمایه نظارتی و کفایت سرمایه موسسات اعتباری درخصوص استفاده از وزن ریسک اعتباری ۱۰۰ درصدی برای تسهیلات اعطایی به دو شخص حقوقی تحت ضمانت شرکت ملی نفت ایران، مغایرت در صورت ریز وثایق، ایجاد سامانه اطلاعاتی حاوی مواردی نظیر اجزای سرمایه نظارتی لایه ۱ و ۲، مانده دارایی‌های موزون شده به ریسک، ضرایب ریسک، نوع، ارزش و ضرایب تعدیل وثایق.

۱۱-۵. مفاد دستورالعمل ناظر بر وضعیت باز ارزی موسسات اعتباری در خصوص عدم رعایت حد مجاز ارز یورو.

۱۱-۶. مفاد ماده ۵ قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی در خصوص تجاوز از حد مجاز ۵ درصدی سهام متعلق به اشخاص حقیقی برای یکی از سهامداران بانک به میزان ۰/۰۵ درصد.

۱۱-۷. مفاد بخشنامه شماره ۹۲/۲۶۰۱۴۰ مورخ ۴ آذر ۱۳۹۲ در خصوص ممنوعیت اعطای تسهیلات به شرکت‌های سرمایه‌گذاری.

۱۱-۸. مفاد بخشنامه شماره ۹۵/۳۱۵۵۰۲ مورخ ۶ دی ۱۳۹۵ در خصوص افشای برخی اطلاعات مطابق با صورت‌های مالی ابلاغی بانک مرکزی.

۱۱-۹. مفاد بخشنامه‌های شماره ۹۵/۱۱۶۵۹۵ مورخ ۱۴ تیر ۱۳۹۵، شماره ۹۴/۳۵۱۱۸۹ مورخ ۲۹ بهمن ۱۳۹۴ و شماره ۹۶/۲۹۰۱۸۶ مورخ ۱۳ آذر ۱۳۹۶ در خصوص تجاوز از حداکثر نرخ مجاز تسهیلات اعطایی و سپرده‌های سرمایه‌گذاری مدت‌دار برای برخی از مشتریان.

۱۱-۱۰.مفاد بند ۱۶-۴ ضوابط ناظر بر حداقل استانداردهای شفافیت و انتشار عمومی اطلاعات توسط موسسات اعتباری در خصوص انتشار عمومی میزان خسارت وارده ناشی از سرقت، اختلاس و حوادث غیرمترقبه از طریق پایگاه اطلاع‌رسانی بانک.

۱۱-۱۱.مفاد بخشنامه شماره ۳۶۹۷ مورخ ۲۵ شهریور ۱۳۷۴ درخصوص اعطای تسهیلات جدید به منظور تسویه تسهیلات قبلی.

۱۲- حق عضویت سال ۱۳۹۶ صندوق ضمانت سپرده‌ها که براساس بخشنامه شماره ۹۶/۱۱/۹۳ مورخ ۳ خرداد ۱۳۹۶ صندوق ضمانت سپرده‌ها و بخشنامه شماره ۹۶/۶۸۴۶۹ مورخ ۷ خرداد ۱۳۹۶ بانک مرکزی محاسبه شده، مورد بررسی این موسسه قرار گرفته است. با توجه به رسیدگیهای انجام شده، نظر این موسسه به مورد با اهمیتی که حاکی از عدم رعایت مفاد بخشنامه‌های مزبور باشد، جلب نگردیده است.

۱۳- موارد عدم رعایت ضوابط و مقررات وضع شده توسط سازمان بورس و اوراق بهادار ("سازمان") به شرح زیر به اطلاع می‌رسد:

۱۳-۱. مفاد ماده ۱۰ دستورالعمل اجرایی افشای اطلاعات شرکت‌های ثبت شده نزد سازمان ("دستورالعمل") در خصوص ارسال به‌موقع نسخه‌ای از صورتجلسه مجمع عمومی عادی سالانه صاحبان سهام مورخ ۳۱ تیر ۱۳۹۶ و مجمع عمومی فوق‌العاده صاحبان سهام مورخ ۱۰ آبان ۱۳۹۶ ظرف مدت ۱۰ روز پس از تاریخ تشکیل مجامع به مرجع ثبت شرکت‌ها.

۱۳-۲. مفاد بند ۱۰ ماده ۷ دستورالعمل در خصوص افشای صورت‌های مالی میان‌دوره‌ای شرکت داده‌پردازان سیمای آفتاب.

۱۳-۳. مفاد بند ۱ ماده ۷ دستورالعمل درخصوص افشای صورت‌های مالی سالانه حسابرسی شده شرکت اصلی و تلفیقی گروه حداقل ۱۰ روز قبل از برگزاری مجمع عمومی عادی در خصوص سال مالی گذشته به دلیل طولانی شدن فرآیند برگزاری مجمع عمومی.

۱۳-۴. مفاد تبصره ۳ ماده ۵ و ماده ۱۹ دستورالعمل انضباطی ناشران پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار در خصوص پرداخت سود سهام بانک از طریق شرکت سپرده‌گذاری مرکزی اوراق بهادار و تسویه وجوه و تصویب پرداخت هرگونه کمک بلاعوض قبل از پرداخت توسط مجمع عمومی صاحبان سهام.

۱۳-۵. مفاد ابلاغیه شماره ۴۴۰/۰۲۱/ب/۹۶ مورخ ۲۴ تیر ۱۳۹۶ در خصوص ارایه صورت‌های مالی مبتنی بر استانداردهای بین‌المللی گزارشگری مالی(IFRS) حداکثر ظرف مدت ۶ ماه پس از تاریخ انتشار صورت‌های مالی حسابرسی شده.

۱۳-۶. مفاد بندهای ۳ و ۵ ماده ۱۱ دستورالعمل پذیرش اوراق بهادار در بورس اوراق بهادار تهران در خصوص رعایت نسبت حقوق صاحبان سهام به کل دارایی‌ها حداقل به میزان ۱۵ درصد و وجود حداقل یک بازارگردان.

۱۴- در اجرای ابلاغیه چک لیست کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی مصوب سازمان بورس و اوراق بهادار، چک‌لیست مزبور مورد ارزیابی این موسسه قرار گرفته است. براساس چک لیست مزبور به استثنای کنترلهای داخلی مربوط به پرداخت و نقل و انتقال غیرمجاز وجوه موضوع یادداشت توضیحی ۲-۱۴ صورتهای مالی، این موسسه به مورد با اهمیتی که حاکی از عدم رعایت کنترل‌های داخلی حاکم بر گزارشگری مالی باشد، برخورد نکرده است.

۱۵- در اجرای ماده ۳۳ دستورالعمل اجرایی مبارزه با پولشویی توسط حسابرسان، رعایت مفاد قانون مزبور و آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های اجرایی مرتبط، در چارچوب چک لیست‌های ابلاغی مرجع ذیربط و استانداردهای حسابرسی، توسط این موسسه مورد ارزیابی قرار گرفته است. در این‌خصوص به استثنای تعیین سطح فعالیت مشتری در نرم‌افزار بانک بدون اتکا به نظام مدون تعیین سطح فعالیت مشتری و بروزآوری اطلاعات مشتریان با پایگاه‌های ذیربط از جمله سازمان ثبت احوال به صورت هر ۳ ماه یکبار که از اواخر سال مالی اقدامات آن انجام شده است، نظر این موسسه به مورد با اهمیت دیگری که حاکی از عدم رعایت قوانین و مقررات یاد شده باشد، جلب نشده است.

موسسه حسابرسی تدوین و همکاران (حسابداران رسمی)

حسابرس مستقل و بازرس قانونی

٤ تیر ۱۳۹۷

محمدکاظم روح‌الهی (شماره عضویت: ۸۹۱۷۵۰)

زهیر شیرین (شماره عضویت: ۸٤۱۳۱۰)

تدوین و همکاران (حسابداران رسمی)